

Отже, застосування заходів процесуального примусу у цивільному процесі є важливим інструментом у системі забезпечення визначеного законодавством процесу розгляду справ судом. Проте у даному контексті слід говорити і про низку проблем, які проявляються на практиці. Зокрема, не завжди дотримується вимога про винесення судом ухвали при винесенні попередження чи видалення особи із залу судового засідання. Також важливою проблемою є питання дієвості встановленого механізму застосування визначених заходів примусу до осіб, які зловживають своїми процесуальними правами. У такому розумінні варто зосередити увагу законодавця на удосконаленні превентивного характеру даних заходів.

Луїза Романадзе
Національний університет
«Одеська юридична академія»,
к.ю.н., доцент

Перспективи законодавчого врегулювання медіації в Україні

Останнім часом, питання щодо законодавчого врегулювання медіації в Україні набувають актуальності внаслідок існуючих проблем у судовій владі. В постанові Пленуму Верховного Суду України від 11 квітня 2014 року № 1 «Про пропозиції Верховного Суду України Тимчасовій спеціальній комісії Верховної Ради України з питань підготовки законопроекту про внесення змін до Конституції України» зазначена необхідність впровадження і розвитку в Україні інституту медіації, який успішно функціонує в більшості європейських країн та висвітлені очевидні переваги застосування досудових способів врегулювання спорів: суттєва економія часу та коштів для сторін спору (конфлікту), менш формалізована процедура розгляду спорів, зменшення навантаження на суди та зменшення коштів, призначених на фінансування судів.

Чинне законодавство України не містить жодних заборон щодо проведення медіації, адже медіатор не приймає обов'язкового для виконання сторонами медіації рішення, а лише допомагає їм знайти шлях порозуміння. За відсутності законодавчого врегулювання процедура медіації розглядається як різновид переговорів за допомогою професійного посередника, а медіаційна угода – як звичайна цивільно-правова угода. За останні чотири роки до Верховної ради України було внесено шість проектів Закону України «Про медіацію».

Перша спроба була здійснена народним депутатом України VI скликання О. І. Тищенко, який 17.12.2010 р. вніс проект Закону про медіацію (№ 7481). В обґрунтуванні необхідності прийняття якого зазначав, що основою для вирішення більшості конфліктів має бути спільний інтерес та повністю використана можливість домовленості сторін, тобто медіація. Медіація є гідною альтернативою судовому врегулюванню спорів, де пошук взаємоприйняттого рішення відбувається не на основі формальних документів, а виходячи виключно з пошуку балансу інтересів сторін шляхом проведення низки переговорів, висловлення думок та пропозицій за участю незалежної особи (медіатора), який сприяє підтриманню та розвитку між сторонами культури їхніх відносин, призводить до результату взаємопорозуміння. Але листом від 11.02.2011 р. зазначений проект Закону було відкликано.

21.02.2011 р. зазначеним депутатом було внесено новий проект Закону про медіацію (№ 8137). Автори законопроекту мали на меті запровадити основні положення для впровадження та подальшого розвитку медіації у суспільних відносинах. Проект Закону передбачав: медіацію як позасудовий, швидкий та ефективний спосіб вирішення спорів;

допустимість та принципи проведення медіації; вимоги до осіб-медіаторів, порядок їх сертифікації, права та обов'язки сторін медіації, особливості залучення інших учасників медіації; початок, порядок проведення медіації та її припинення; повноваження та відповідальність організацій, що забезпечують проведення медіації; правовий статус об'єднання медіаторів та їх повноваження. Але зазначений проект 23.09.2011 р. на пленарному засіданні Верховної Ради України не було прийнято.

05.04.2012 р. народними депутатами України О.І. Тищенко та Ю.А. Кармазіним були внесені на розгляд Верховної Ради України Проект Закону про медіацію (реєстраційний № 10301) та Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування медіації (реєстраційний № 10302).

19.04.2012 року народними депутатами України С. В. Ківаловим та В. А. Бондиком був внесений альтернативний Проект Закону про медіацію (№ 10301-1). Автори визначили правові засади впровадження та проведення позасудової процедури врегулювання конфліктів за взаємною згодою сторін конфлікту (медіації) та за участю посередника (медіатора), принципи та порядок проведення медіації, а також правовий статус медіатора. Крім того, задля визначення особливостей застосування процедури медіації в окремих категоріях справ проектом закону пропонувалося внести зміни до відповідних законодавчих актів.

Відповідно до ст. 105 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010 року № 1861-VI, три останні законопроекти вважаються відкликаними 12.12.2012 року як законопроекти, внесені та не прийняті до закінчення строку повноважень Верховної Ради шостого скликання в першому читанні. На даний момент в Верховній раді знаходяться два проекти Закону про медіацію: № 2425а від 26.06.2013, внесений народним депутатом України Федорчуком Я.П., та № 2425а-1 від 03.07.2013 внесений народними депутатами України С.В. Ківаловим та В. Й. Развадовським.

Висновки. На теперішній час законодавство України не містить спеціальних норм які б визначали засади здійснення медіації в Україні. Парадокс цієї ситуації в тому, що відсутність регламентації на законодавчому рівні, ніяким чином не впливає на можливість здійснення медіації в Україні, однак лише законодавче врегулювання надасть необхідного поштовху для розвитку медіації, адже сприятиме її поширенню, підвищенню обізнаності та довіри населення до медіації. Необхідність законодавчого врегулювання медіації активно обговорюється в парламенті. Тому, не має сумнівів, що найближчим часом в Україні буде прийнято закон, що визначить правові засади проведення процедури медіації.

Катерина Скічко

*Київський національний університет
імені Тараса Шевченка,
студентка 3 курсу*

Розумні строки судового розгляду у цивільному процесі: теоретичні та практичні аспекти застосування

Швидкий та ефективний розгляд справи у порядку цивільного судочинства має важливе практичне значення, враховуючи навантаження судів загальної юрисдикції. Застосування норми щодо судового розгляду справи у розумні строки (ч.1 ст.157 ЦПК) на практиці викликає певні труднощі, оскільки термін «розумні строки», як і всі інші так звані автономні категорії у практиці Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ),